REZOLUCIJA (EU) 2021/1684 EUROPSKOG PARLAMENTA

od 29. travnja 2021.

s primjedbama koje su sastavni dio Odluke o razrješnici za izvršenje proračuna osmog, devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2019.

EUROPSKI PARLAMENT,

— uzimajući u obzir svoju Odluku o razrješnici za izvršenje proračuna osmog, devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2019.,

— uzimajući u obzir odgovore Komisije na pisana pitanja povjerenici Urpilainen uoči saslušanja pred Odborom za proračunski nadzor 1. prosinca 2020.,

— uzimajući u obzir članak 99., članak 100. treću alineju i Prilog V. Poslovniku,

— uzimajući u obzir mišljenje Odbora za razvoj,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A9-0095/2021),

A. budući da Komisija u cijelosti podržava upravljanje europskim razvojnim fondovima (ERF-ovi), pri čemu snosi krajnju odgovornost za zakonitost i pravilnost operacija ERF-ova i nadzor nad postupkom financijskog izvještavanja u pogledu ERF-ova;

B. budući da će Parlament moći pravilno izvršavati svoju ulogu tijela nadležnog za davanje razrješnice samo bude li ga Komisija redovito i iscrpno obavještavala, tj. prosljeđivala mu detaljne informacije o projektima financiranima iz ERF-a i njihovim primateljima;

C. budući da Parlament nije uključen u utvrđivanje iznosa i dodjelu sredstava ERF-a, u usporedbi s drugim razvojnim instrumentima gdje to jest;

D. budući da su učinkoviti prethodni uvjeti i redovite provjere ključne sastavnice za jamčenje učinkovitosti i dobrog financijskog upravljanja ERF-ova;

E. budući da je ključno osigurati da se razvojna pomoć koristi u skladu sa svojom prvotnom svrhom, u prvom redu iskorjenjivanjem siromaštva, kao što je navedeno u članku 208. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, uz pridavanje potrebne pozornosti načelima pomoći i djelotvornosti razvoja;

F. budući da bi se europskom razvojnom pomoći i javnim ulaganjima trebali promicati zajednički prioriteti i ciljevi politika, uključujući iskorjenjivanje siromaštva, djelovanje u području klime i okoliša, gospodarske i trgovinske politike i upravljanje migracijama, te da bi oni trebali biti u potpunosti usklađeni s načelima temeljnih ljudskih prava, demokracije i dobrog upravljanja;

G. budući da su 17 ciljeva održivog razvoja ključni ciljevi koje treba ostvarivati koristeći se instrumentima suradnje i u javnom i u privatnom sektoru;

H. budući da je postojanje transparentnog, uključivog i učinkovitog participativnog postupka oblikovanja politika preduvjet za održivi razvoj;

I. budući da je održivost ključna za postizanje utvrđenih ciljeva i rezultata, a posebno dugoročnog učinka razvojne pomoći;

J. budući da bi usklađivanje razvojne suradnje EU-a s razvojnim prioritetima partnerskih zemalja uvijek trebalo u potpunosti poštovati te da je to ključan element Programa održivog razvoja do 2030. (Program do 2030.); budući da kulturni i jezični afiniteti između država članica i partnerskih zemalja mogu poduprijeti poštovanje ciljeva održivog razvoja utvrđenih u Programu održivog razvoja do 2030.;

K. budući da bi trebalo pomno razmotriti političku usklađenost i komplementarnost raznih vanjskih politika, naročito kada se nekoliko politika provodi u jednoj partnerskoj zemlji, kako bi se promicala suradnja između javnog i privatnog sektora kao i sinergije i kompromisi između postojećih politika, a nepotrebna administrativna opterećenja svela na najmanju moguću mjeru;

L. budući da Komisija snosi krajnju odgovornost za zakonitost i pravilnost transakcija povezanih s računovodstvenom dokumentacijom ERF-ova te za nadzor nad postupkom praćenja i financijskog izvještavanja u pogledu ERF-ova;

M. budući da bi standardizacija komunikacijskih kanala između partnerskih zemalja, subjekata financiranih sredstvima ERF-a i Unije olakšala nadzorne aktivnosti Komisije;

N. budući da se vanjske intervencije Unije provode posredstvom međunarodnih organizacija koje ili izvršavaju sredstva Unije ili sufinanciraju projekte zajedno s Unijom, što uključuje i izazove koji se odnose na nadzor i upravljanje;

O. budući da proračunska potpora za održivi razvoj, usprkos svojoj ključnoj ulozi u pokretanju promjena i svladavanju glavnih razvojnih izazova, nosi priličan upravljački rizik te da bi trebala biti odobrena samo ako je država korisnica sposobna dokazati dostatnu razinu transparentnosti, odgovornosti, poštovanja vladavine prava i ljudskih prava prije primanja pomoći u vidu proračunske potpore, a nakon provedbe temeljitih *ex-post* provjera;

P. budući da su poticanje transparentnosti i borba protiv korupcije i prijevara ključni za uspjeh operacija proračunske potpore Unije;

Q. budući da je potpora Unije za upravljanje ključna sastavnica razvojne pomoći čiji je cilj ostvariti učinkovite reforme upravljanja;

Izjava o jamstvu

Financijska provedba i provedba projekata ERF-ova (od osmog do jedanaestog ERF-a) 2019. godine

1. primjećuje da jedanaesti ERF čini 45,5 % portfelja Glavne uprave Komisije za međunarodna partnerstva (Glavna uprava INTPA) u pogledu plaćanja tijekom 2019. godine; ističe da su obveze ERF-ova dosegnule 3 986 milijuna EUR 2019., što je neznatno manje od godišnjeg cilja od 4 057 milijuna EUR (98,25 % godišnjeg cilja u usporedbi s 109,3 % 2018.); primjećuje da su plaćanja iznosila 3 910 milijuna EUR, što predstavlja stopu izvršenja od 88,9 % cilja od 4 057 milijuna EUR (u usporedbi s 98,2 % 2018.); osim toga, primjećuje da su obveze Europske investicijske banke (EIB) iznosile 156 milijuna EUR i da sve su bile povezane s investicijskim instrumentom, dok su plaćanja EIB-a 2019. iznosila 40 milijuna EUR te su se također sva odnosila na investicijski instrument;

2. pozdravlja kontinuirane napore Glavne uprave INTPA da smanji opseg starih sredstava za pretfinanciranje i starih neiskorištena sredstva za preuzimanje obveza na ciljnu vrijednost od 25 %; ističe da je Glavna uprava INTPA premašila svoj cilj smanjenjem starog pretfinanciranja ERF-ova za 37 % (40 % za druga područja potpore) te smanjenjem starih neiskorištenih sredstva ERF-ova za 36 % (35 % za ostala područja potpore);

3. ističe da je Glavna uprava INTPA ostvarila cilj da za ERF-ove ima najviše 15 % starih isteklih ugovora, što je skromno poboljšanje u odnosu na 2018. kad je ta brojka iznosila 17 %; ističe da je Uprava u cijelom području svoje nadležnosti ostvarila rezultat od 13 %; primjećuje da su poboljšanja rezultat uvođenja novih postupaka u rujnu 2017.;

4. ističe zaključenje osmog ERF-a i namjeru Komisije da zatvori deveti ERF do kraja 2020.; poziva Komisiju da tijelo nadležno za davanje razrješnice obavještava o ostvarenju te namjere;

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

5. pozdravlja činjenicu da je Revizorski sud u svom godišnjem izvješću o aktivnostima koje se financiraju iz 8., 9., 10. i 11. ERF-a za financijsku godinu 2019. zaključio da godišnja dokumentacija za financijsku godinu koja je završila 31. prosinca 2019. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje ERF-ova te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za završenu godinu, u skladu s odredbama Uredbe Vijeća (EU) 2018/1877 ([1]) (Financijska uredba ERF-a) i računovodstvenim pravilima koje je usvojio računovodstveni službenik;

([1]) Uredba Vijeća (EU) 2018/1877 od 26. studenoga 2018. o financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2015/323 (SL L 307, 3.12.2018., str. 1.).

Zakonitost i pravilnost transakcija na kojima se temelji računovodstvena dokumentacija

6. pozdravlja mišljenje Revizorskog suda prema kojem su rashodi na kojima se temelji računovodstvena dokumentacija za 2019. godinu zakoniti i pravilni u svim značajnim aspektima;

7. izražava svoju zabrinutost zbog nepovoljnog mišljenja Revizorskog suda o zakonitosti i pravilnosti rashoda zbog činjenice da u rashodima koji su prihvaćeni u računovodstvenoj dokumentaciji za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. postoje značajne pogreške;

8. izražava svoju zabrinutost zbog toga što je procijenjena stopa pogreške prekoračila prag značajnosti, i iznosi 3,5 % za rashode osmog, devetog, desetog i jedanaestog ERF-a (u usporedbi s 5,2 % 2018., 4,5 % 2017., 3,3 % 2016., 3,8 % 2014. i 2015., 3,4 % 2013. i 3 % 2012.); primjećuje da je trend rasta procijenjene stope pogreške zasada stao; očekuje ipak da Komisija prouči temeljne uzroke uzastopnih nepovoljnih mišljenja i poduzme sve potrebne korake kako bi dodatno smanjila procijenjenu stopu pogreške;

9. ističe da se prema odgovoru Komisije na zaključak Revizorskog suda najveći dio pogrešaka odnosi na rashode koji nisu nastali i da bi, kao što se to već pokazalo u prošlosti, većina tih rashoda mogla nastati u kasnijoj fazi; poziva Komisiju da provede temeljite kontrole kako bi se pogreške ispravile u najvećoj mogućoj mjeri;

10. ističe da je od 126 transakcija koje je ispitao Revizorski sud pogreške sadržavalo njih 37 (ili 29 %); primjećuje da je Revizorski sud kvantificirao 28 pogrešaka te da ih je prilagodio rezultatima studije o stopi preostale pogreške za 2019., koju je provela Komisija, što je rezultiralo procijenjenom stopom pogreške od 3,5 %;

11. primjećuje da je tipologija utvrđenih pogrešaka slična onoj iz prethodnih godina, odnosno rashodi koji nisu nastali (43,6 %, rast s 22,7 % koliko su iznosili 2018.), ozbiljno nepridržavanje pravila javne nabave (22,1 % manje u odnosu na 27,1 % iz 2018.), neprihvatljivi rashodi (12,7 %, povećanje u odnosu na 4,3 % 2018.), stopa preostale pogreške prilagođena s obzirom na studiju Glavne uprave INTPA (9,6 %, povećanje u odnosu na 5,4 % 2018.), rashodi nastali izvan provedbenog razdoblja (6,1 %) i nepostojanje ključne popratne dokumentacije (5,9 %);

12. iznimno je zabrinut zbog opetovane prirode tih pogrešaka; ističe da je Komisija zaključke Revizorskog suda uvrstila u svoju analizu kojom se podupire strategija kontrole i praćenja za razdoblje od 2020. do 2024., donesena u lipnju 2020., što je dovelo do uvođenja strateškog cilja koji je usmjeren baš na te pogreške; potiče Komisiju da tijelo nadležno za davanje razrješnice obavještava o svojoj uspješnosti u pogledu tog strateškog cilja kada je riječ o pokazateljima rezultata ili ishoda;

13. slaže se s Revizorskim sudom da su kontrole koje se provode u inozemstvu i dalje nedostatne;

14. izražava žaljenje zbog toga što je, kao i prethodnih godina, Komisija učinila više pogrešaka u transakcijama povezanima s procjenama, dodjelom bespovratnih sredstava, sporazumima o doprinosu s međunarodnim organizacijama i sporazumima o delegiranju ovlasti s agencijama za suradnju država članica EU-a;

15. izražava duboko žaljenje zbog toga što se ne poduzimaju dodatne mjere za povećanje *ex ante* kontrola;

Transparentnost i učinkovitost sustavâ praćenja i jamstava

16. sa zabrinutošću primjećuje da je od 28 plaćanja s mjerljivim pogreškama u devet slučajeva (32 %) Komisija raspolagala s dovoljno informacija da spriječi ili otkrije i ispravi pogreške prije prihvaćanja rashoda; poziva Komisiju da bitno poboljša svoje postupke za provjeru zakonitosti i pravilnosti transakcija te da se pobrine za odgovarajuće dalje postupanje nakon provjera; sa žaljenjem primjećuje da je taj nedostatak provjera sličan onome koji je zabilježen prethodnih godina;

17. smatra da će aktivnosti praćenja biti učinkovitije ako se podaci Komisije budu redovito objavljivali i unaprijed dijelili s tijelom nadležnim za davanje razrješnice;

18. konstatira da je Revizorski sud zaključio da su Komisija i njezini provedbeni partneri napravili više pogrešaka u transakcijama povezanima s procjenama programa, dodjelom bespovratnih sredstava, sporazumima o doprinosu s međunarodnim organizacijama i sporazumima o doprinosu s agencijama za suradnju država članica nego u drugim oblicima potpore, kao što su ugovori o izvođenju radova, dobavljanju robe i pružanju usluga; primjećuje da je od 65 transakcija te vrste njih 25 (38 %) sadržavalo mjerljive pogreške, koje su činile 71,7 % procijenjene stope pogreške; poziva Komisiju da objavi sveobuhvatne, ažurirane i detaljne informacije o financiranim projektima i primateljima, unaprijedi svoj pristup koji se temelji na riziku te uloži kapacitete za kontrolu u područja sklonija pogreškama;

19. poziva Komisiju da nastavi s unaprijed utvrđenim oblikom komunikacije između partnerskih zemalja, korisnika ERF-a i Unije kako bi se smanjile pogreške koje je utvrdio Revizorski sud;

20. izražava zabrinutost zbog opažanja Revizorskog suda o tome da kao i prijašnjih godina učestalost pronađenih pogrešaka, uključujući i one u konačnim zahtjevima za naknadu nad kojima su provedene *ex ante* vanjske revizije i provjere rashoda, ukazuje na nedostatke u tim provjerama; sa zabrinutošću ističe da to nije samo problematično u smislu učinkovitosti provjera već i u pogledu djelotvornosti sustava upravljanja i kontrole jer provedene provjere nisu spriječile ili ispravile pogreške; ponovno izražava da očekuje da će nadzorni sustav biti rigorozniji i poziva Glavnu upravu INTPA da nastavi ulagati napore u poboljšanje procjene učinkovitosti i djelotvornosti svog sustava kontrole, što će postići utvrđivanjem ključnih pokazatelja uspješnosti za oba ta aspekta, da postavi realistične i ambiciozne ciljeve te da prati i poboljšava svoj sustav kontrole; nadalje, poziva Komisiju da uspostavi platformu koja će obuhvaćati projekte financirane iz ERF-a raščlanjenje po zemljama, s naglaskom na krajnjim primateljima, općim i specifičnim projektnim ciljevima i, prije svega, njihovim rezultatima koji su u pogledu željenog povećanja razvojnih indeksa postignuti u praksi;

21. prima na znanje osmu studiju o stopi preostale pogreške Glavne uprave INTPA, u kojoj je procijenjeno da je stopa preostale pogreške iznosila 1,13 %, što je više nego 2018. (0,85 %) i ispod praga značajnosti od 2 % koji je odredila Komisija; prima na znanje opažanje Revizorskog suda da četiri glavna čimbenika iskrivljuju stopu preostale pogreške i pridonose njezinu ocjenjivanju kao manje; konkretnije, to su nedovoljna obuhvaćenost određenih aspekata postupaka javne nabave, vrlo mali broj terenskih provjera u zemljama u kojima se projekti provode koje se smatraju nedovoljnima za otkrivanje pogrešaka koje nisu očite u dokumentima, metoda procjene stope preostale pogreške koja rezultira stopom koja nužno ne odražava stvarne preostale pogreške i moguće prekomjerno oslanjanje na prethodne kontrole, što je u suprotnosti sa svrhom studije o stopi preostale pogreške, točnije, identifikacijom pogrešaka koje nisu uočene u spomenutim kontrolama; poziva Glavnu upravu INTPA da se, kao i prethodnih godina, poveže sa Revizorskim sudom i da se pozabavi tim pitanjima ažuriranjem metodologije i temeljitijom provedbom studije o stopi preostale pogreške za sljedeću godinu;

22. sa zabrinutošću primjećuje izjavu Revizorskog suda da je nepostojanje zadrški u godišnjem izvješću o radu za 2019. neopravdano; dodaje da Revizorski sud smatra da je to djelomično posljedica ograničenja studije o stopi preostale pogreške, a djelomično uvođenja pravila „de minimis”, prema kojemu izražavanje zadrške nije potrebno ako relevantno rashodovno područje na koje bi se odnosila čini manje od 5 % ukupnih plaćanja i ima financijski učinak manji od 5 milijuna EUR; primjećuje da se slijedom toga zadrške u nekim slučajevima u kojima su se prijašnjih godina izražavale više ne izražavaju, čak i ako je pripadajući rizik i dalje prisutan, a učinjene pogreške iste; podsjeća na to da su zadrške ključne za stvaranje odgovornosti i da u sklopu izgradnje jamstva Glavne uprave INTPA predstavljaju preventivan instrument i instrument za transparentnost koji odražava aktualne izazove ili preostale i opetovane manjkavosti koje se ponavljaju u sjedištu ili u delegacijama Unije;

23. ističe da 2019. nisu izražene zadrške, primjenom, među ostalim, praga „de minimis” za zadrške; nadalje, ističe da je Glavna uprava INTPA uključila neprovedene mjere nakon zadrški iz prethodnih godišnjih izvješća o radu u jedan akcijski plan za jačanje sustava kontrole, pri čemu je osobitu pozornost obratila na visokorizična područja, kao što su bespovratna sredstva u okviru izravnog i neizravnog upravljanja, procjene programa u neizravnom upravljanju sa zemljama korisnicama, neizravno upravljanje s trećim organizacijama i međusektorske mjere;

24. ističe da je 2019. godine u tijeku bilo 19 istraga, jednako koliko i 2018.;

25. pozdravlja činjenicu da je Glavna uprava INTPA 2019. ažurirala strategiju za borbu protiv prijevara da bi naglasila ulogu sustava ranog otkrivanja i isključenja (EDES) kao alata za sankcioniranje prijevara te potiče tu glavnu upravu da nastavi podizati razinu osviještenosti među svojim osobljem o spomenutom sustavu kao i da pri izvještavanju o slučajevima za registraciju u EDES-u blisko surađuje s Glavnom upravom za proračun Komisije i povjerenstvom EDES-a, posebno nakon zaključivanja 19 tekućih istraga o prijevarama;

26. prima na znanje da se Ujedinjena Kraljevina obvezala da će ispuniti sve financijske obveze u okviru tekućeg i prethodnog višegodišnjeg financijskog okvira kao da je i dalje država članica Unije, kako što je navedeno u Sporazumu o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju („Sporazum o povlačenju”); nadalje, ističe da je u Sporazumu o povlačenju navedeno da će Ujedinjena Kraljevina ostati stranka ERF-a do zaključenja 11. ERF-a kao i svih prethodnih nezaključenih ERF-ova te da će u tom pogledu preuzeti jednake obveze kao i države članice u skladu s Unutarnjim sporazumom kojim je predmetni ERF uspostavljen kao i obveze na temelju prethodnih ERF-ova do njihova zaključenja; ističe i da Ujedinjena Kraljevina u odboru ERF-a može sudjelovati kao promatrač bez prava glasa;

27. naglašava da treba poštovati sve financijske obveze Unije za razvoj; poziva Komisiju da se vrati svojoj ranijoj praksi pripreme godišnjih izvješća o odgovornosti kako bi se zajamčila transparentnost i učinkovitost potrošnje Unije te da se ta izvješća usredotoče na napredak prema temeljnim ciljevima na koje se Unija obvezala, a ne na tehničke pojedinosti;

Suradnja s međunarodnim organizacijama, razvojnim agencijama Unije i nevladinim organizacijama

28. konstatira da je nakon što je 2018. na snagu stupila Financijska uredba 17. travnja 2019. donesena revidirana metodologija ocjene na temelju stupova; pozdravlja nove obvezne stupove koji su dodani ocjeni, a to su 7. stup: isključenje iz pristupa financiranju, 8. stup: objavljivanje informacija o primateljima te 9. stup: zaštita osobnih podataka; pozdravlja činjenicu da su svi ocijenjeni subjekti na temelju stupova obaviješteni o zahtjevu za provođenje dopunske ocjene na temelju novih stupova i o cilju da se te ocjene dovrše do kraja 2020. godine; poziva Komisiju da tijelo nadležno za davanje razrješnice obavještava o napretku i rezultatima;

29. primjećuje da je Komisija izdala nova izvješća o ocjeni na temelju stupova za osam subjekata, četiri međunarodne organizacije i četiri nacionalne agencije te pozdravlja činjenicu da je u većini slučajeva ishod bio pozitivan te da su planovi za poboljšanja provedeni prema potrebi; naglašava važnost pravilno provedenih ex ante ocjena na temelju stupova, i u smislu kvalitativnog ostvarivanja očekivanih razvojnih rezultata i u pogledu zaštite financijskih interesa Unije;

30. pozdravlja zamjenu Europskog razvojnog fonda (ERF), Instrumenta za razvojnu suradnju (DCI) i drugih instrumenata *Instrumentom za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju* (NDICI) jer se tim instrumentom Parlamentu omogućuje proračunski nadzor i podupire veći iskorak u smjeru zajedničkog oblikovanja politika prema trećim zemljama; ističe da važan cilj zajedničkog pristupa mora biti daleko učinkovitija usklađenost politika radi razvoja (PCD); naglašava da su za postizanje ciljeva učinkovitosti pomoći i dalje potrebni dodatni napori za usklađivanje s načelima PCD-a, posebno u pogledu trgovinske, poljoprivredne, ribarstvene, okolišne, klimatske, migracijske, vanjske i sigurnosne politike Unije; poziva na sustavno rješavanje utvrđenih problema povezanih s PCD-om u procjenama učinka, savjetovanjima među službama te mehanizmima provedbe i praćenja kako bi se doprinijelo učinkovitijem ostvarivanju ciljeva razvojne politike Unije, u skladu s člankom 208. UFEU-a; u tom pogledu ponovno poziva na detaljnu analizu učinka sporazumâ o gospodarskom partnerstvu na lokalna gospodarstva i unutarregionalnu trgovinu kako bi se odgovorilo na nedoumice oko njihove provedbe u kontekstu regionalne integracije i industrijalizacije;

31. ponovno ističe da u skladu s postojećim zakonodavstvom Unije treba zajamčiti potpunu transparentnost i pristup podacima o projektima koje provode međunarodne organizacije i organizacije civilnog društva kao i osiguravati jasna pravila o kontroli i praćenju upravljanja;

32. ističe da subjekti kojima je povjereno izvršenje sredstava Unije u pravilu moraju poštovati načela dobrog financijskog upravljanja i transparentnosti; ističe da svi subjekti moraju u potpunosti doprinositi zaštiti financijskih interesa Unije te, kao uvjet za primanje sredstava, zajamčiti nužna prava i pristup koji su potrebni odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, Revizorskom sudu i Europskom uredu za borbu protiv prijevara (OLAF); u tom pogledu primjećuje poteškoće na koje je Revizorski sud naišao pri izdavanju viza za propisno najavljene i planirane terenske posjete projektima u Burundiju te posljedična ograničenja s kojima se suočio; poziva Komisiju i Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD) da se pozabave tim pitanjem i da svoje partnere u Burundiju podsjete na obveze koje su preuzeli kao primatelji sredstava Unije;

33. konstatira da i dalje postoji potreba za sustavnijim pristupom komunikaciji o aktivnostima Unije za poboljšanje vidljivosti Unije koje se financiraju bespovratnim sredstvima kao i za poboljšanje transparentnosti, odgovornosti i dužne pažnje u pogledu ljudskih prava u cijelom lancu financiranja; poziva Komisiju da u okvirne sporazume uvede obvezu prema kojoj u projektima s više donatora vodeća agencija mora osigurati vidljivost Unije; poziva Komisiju da tijekom više godina nakon završetka sufinanciranih projekata na temelju uzorka provodi provjere na licu mjesta kako bi se provjerio kontinuirani učinak intervencija ERF-a i poduzele potrebne mjere za osiguravanje dugoročnog učinka njegovih operacija;

Proračunska potpora EU-a

34. ističe da je doprinos ERF-ova aktivnostima proračunske potpore 2019. dosegao 790,3 milijuna EUR (u usporedbi s 881,9 milijuna EUR 2018.), od čega je 366,8 milijuna EUR predstavljalo nove obveze (u usporedbi s 858,6 milijuna EUR 2018.), uz zemljopisnu pokrivenost 55 partnerskih zemalja, što predstavlja 82 ugovora o proračunskoj potpori (14 manje nego 2018.); primjećuje da je za prekomorske zemlje i područja 70,0 milijuna EUR (u usporedbi s 92,9 milijuna EUR 2018.) isplaćeno u okviru ERF-ova za 12 zemalja, što predstavlja 13 ugovora o proračunskoj potpori;

35. sa zadovoljstvom konstatira da je supsaharska Afrika i dalje najveći primatelj proračunske potpore s udjelom od 36 %; sa zabrinutošću uviđa da se udio zemalja s niskim prihodima smanjio na 32 % (u odnosu na 38 %, koliki je bio 2018. godine) i da su zemlje s nižim srednjim dohotkom, s 47 % ukupnih tekućih obveza, najveći korisnici proračunske potpore;

36. podsjeća na to da je svrha proračunske potpore ojačati partnerstvo s partnerskim zemljama Unije, promicati održivi razvoj, iskorijeniti siromaštvo, smanjiti nejednakosti, konsolidirati mir i demokraciju te, u konačnici, doprinijeti postizanju ciljeva održivog razvoja; primjećuje da se proračunska potpora Unije temelji na međunarodno dogovorenim načelima učinkovitosti iz Busana, kao što su odgovornost partnerskih zemalja, usredotočenost na rezultate, uključivost i odgovornost; ističe da se proračunskom potporom, s obzirom na to da se njome potiče transparentnost i dobro upravljanje, doprinosi i borbi protiv korupcije i prijevara;

37. ističe da, kad je riječ o relativnom doprinosu ciljevima održivog razvoja, programi proračunske potpore snažno doprinose cilju održivog razvoja br. 16 (mir, pravda i upravljanje), cilju održivog razvoja br. 17 (partnerstva), cilju održivog razvoja br. 5 (rodna ravnopravnost) i cilju održivog razvoja br. 1 (iskorjenjivanje siromaštva); pozdravlja snažan višedimenzionalni opseg programâ proračunske potpore i smatra da bi se njima trebalo podupirati poduzetništvo i privatna inicijativa u cilju poticanja gospodarskog i socijalnog razvoja, kako se zagovara u cilju br. 9 održivog razvoja (izgradnja otporne infrastrukture, promicanje uključive i održive industrijalizacije i poticanje inovacija) i cilju br. 17 održivog razvoja (jačanje sredstava provedbe i revitalizacija globalnog partnerstva za održivi razvoj);

38. ističe da se u afričkim, karipskim i pacifičkim zemljama te prekomorskim zemljama i područjima isplate uglavnom provode u fiksnim obrocima, kao što je bio slučaj prethodnih godina; podsjeća na svoje stajalište da bi varijabilni obroci mogli potaknuti produbljivanje dijaloga o politikama i političkog dijaloga s partnerskim zemljama o glavnim reformama koje treba provesti;

39. ipak, još jedanput poziva Glavnu upravu INTPA da u svojem političkom dijalogu strogo ocijeni rizike povezane s izbjegavanjem plaćanja poreza na dobit, utajom poreza i nezakonitim financijskim tokovima, koji osobito utječu na zemlje u razvoju; potiče Glavnu upravu INTPA da ocijeni fiskalni učinak i pomogne u utvrđivanju usmjerenih ciljeva ulaganja;

40. smatra da bi se pri procjeni potreba u vezi s programiranjem NDICI-ja trebala uzeti u obzir situacija zemalja u pogledu duga kao i način na koji ta situacija utječe na mogućnosti za ostvarivanje ciljeva održivog razvoja; ističe da bi donatori, kao standardnoj opciji, prednost trebali dati financiranju temeljenom na bespovratnim sredstvima, posebno za najslabije razvijene zemlje, a ne mješovitom financiranju, jamstvima ili bilo kojoj vrsti zajmova koji bi mogli povećati teret duga u odnosu na bespovratna sredstva; apelira na Uniju i države članice da, kao prvi korak, povrh preuzetih obveza u vezi s moratorijom na dug, razviju novu inicijativu za otpis duga kada je riječ o visokozaduženim siromašnim zemljama; općenitije, poziva na uspostavu multilateralnog mehanizma restrukturiranja duga u svrhu odgovaranja na učinke krize i financijske zahtjeve Programa 2030.;

Uspješnost

41. pozdravlja rezultate ostvarene u pogledu namjere da se uključivim javnim politikama promiče zajednički rast i pomogne u borbi protiv socijalnih i geografskih razlika (cilj održivog razvoja br. 10), pri čemu statistički podaci upućuju na to da se od 2004. do 2019. udio dohotka donjih 40 % stanovništva u raspodjeli u zemljama koje primaju proračunsku potporu Unije povećao s 15,6 % na 17,4 % bruto nacionalnog dohotka, dok se neznatno smanjio u drugim zemljama u razvoju ili zemljama s gospodarstvima u usponu; također smatra da je od ključne važnosti podići razinu osviještenosti među lokalnim sugovornicima o sve većoj važnosti privatnih partnera u gospodarskom, socijalnom i teritorijalnom razvoju;

42. uvažava činjenicu da je u smjernicama Komisije za programiranje NDICI-ja naglasak stavljen na ciljeve održivog razvoja, povećanu suradnju s lokalnim partnerima i savjetovanje na terenu te očekuje da se te teme pretoče u programe kako bi NDICI aktivno doprinosio postizanju ciljeva održivog razvoja i potpunoj provedbi Programa 2030; poziva na pravilnu provedbu horizontalnih ciljeva potrošnje utvrđenih u NDICI-ju i izvješćivanje o njima, posebno u pogledu cilja potrošnje u vezi s bioraznolikošću, koji nije samostalan cilj u okviru tog instrumenta, već se njime želi doprinijeti općem cilju bioraznolikosti iz višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje od 2021. do 2027., uz ambiciju da se za ciljeve bioraznolikosti 2024. godine izdvoji 7,5 % godišnjih rashoda, a 2026. i 2027. 10 % godišnjih rashoda;

43. pozdravlja rezultate koje je Unija ostvarila doprinoseći cilju održivog razvoja br. 16 na temelju zauzdavanja korupcije, s pokazateljima globalnog upravljanja koji upućuju na to da zemlje koje primaju proračunsku potporu imaju bolji učinak u kontroli korupcije nego ostale zemlje u razvoju ili zemlje s gospodarstvima u usponu (s prosječnom ocjenom – 0,35 u usporedbi s – 0,56 2019.) i s tendencijom poboljšanja tijekom vremena (s ocjene od – 0,50 2005.);

44. pozdravlja rezultate ostvarene uz pomoć mobilizacije domaćih prihoda kao dio doprinosa Unije cilju održivog razvoja br. 17 (partnerstva), pri čemu su prema podacima Međunarodnog monetarnog fonda afričke zemlje u kojima je Komisija u okviru programa proračunske potpore uvela pokazatelje mobilizacije domaćih prihoda zabilježile porast omjera poreza i bruto domaćeg proizvoda za 2 postotna boda;

45. poziva na pomno praćenje i temeljit politički dijalog s partnerskim zemljama u vezi s ciljevima, napretkom prema dogovorenim rezultatima i pokazateljima uspješnosti; ponovno poziva Komisiju da bolje definira i mjeri očekivani razvojni učinak te da u prvom redu poboljša mehanizam kontrole koji se odnosi na ponašanje države korisnice u području korupcije, poštovanja ljudskih prava, dobrog upravljanja i demokracije; ističe da je u taj strateški dijalog potrebno uključiti privatni sektor; i dalje je duboko zabrinut zbog mogućeg načina upotrebe proračunske potpore EU-a u zemljama primateljicama u kojima ne postoji ili je ograničena demokratska kontrola;

46. ponovno poziva Komisiju da za svaku državu pojedinačno provede ocjenu dugotrajnih projekata koje financira ERF kako bi se pokazao stvarni utjecaj desetljećima dugih ulaganja Unije na relevantnu državu i utvrdilo kako su ona pridonijela zemljama korisnicama u pogledu ekonomskog, socijalnog i održivog razvoja; poziva Komisiju da u budućnosti ograniči ili ukine financiranje neučinkovitih projekata;

47. izražava žaljenje zbog toga što Revizorski sud nije uvrstio uspješnost ERF-ova u poglavlje 6. svojeg izvješća o uspješnosti proračuna EU-a naslovljeno „Globalna Europa”; pozdravlja uključivanje stavka o uspješnosti ERF-ova u godišnje izvješće Revizorskog suda; primjećuje da to izvješće sadrži pojedinačna opažanja o projektima; sa zabrinutošću konstatira da je Revizorski sud utvrdio da je bilo slučajeva u kojima su djelotvornost i učinkovitost ispitanih mjera bile dovedene u pitanje; poziva Komisiju da analizira pojedinačne projekte koje je Revizorski sud proučio i da poduzme mjere kako bi se zaštitili željeni rezultati mjera te financijski interesi Unije; poziva Revizorski sud da proširi svoj rad na uspješnost ERF-ova;

48. sa zabrinutošću primjećuje zaključak Revizorskog suda u tematskom izvješću br. 14/2020, pod naslovom „Razvojna pomoć EU-a Keniji”, prema kojemu programiranje 11. ERF-a ne pruža dovoljno dokaza da se pomoć usmjerava tamo gdje može najviše doprinijeti smanjenju siromaštvu; posebno napominje da su sredstva raspoređena u mnogim područjima te da je postojala nejasna evaluacija načina na koji bi pomoć mogla dosegnuti kritičnu masu za postizanje bitnih rezultata; prima na znanje preporuku Revizorskog suda da Komisija i ESVD procijene hoće li i kako iznosi dodijeljeni svakom ključnom sektoru i unutar njega dosegnuti dovoljnu kritičnu masu za postizanje bitnih rezultata; konstatira da su Komisija i ESVD prihvatili tu preporuku;

49. izražava žaljenje zbog toga što je Revizorski sud zaključio da postupak dodjele sredstava Keniji nije uključivao posebnu procjenu razvojnih prepreka i ciljeva te zemlje; prima na znanje odgovor Komisije i ESVD-a prema kojemu je odluka o iznosima financiranja donesena na temelju složenih pokazatelja kojima su procijenjene mnoge potrebe i dimenzije uspješnosti u pogledu Kenije; ističe da je Revizorski sud izdao preporuku u kojoj poziva Komisiju i ESVD da ispitaju metodu Unije za raspodjelu sredstava među afričkim, karipskim i pacifičkim zemljama, prema potrebi uključujući Parlament, Vijeće i države članice, te pozdravlja njezino prihvaćanje u Komisiji i ESVD-u; ističe da Komisija i ESVD nisu prihvatili drugi dio preporuke, u kojem se Komisiju i ESVD poziva da uvedu posebne uvjete kako bi se uspostavila jasna veza između dodjele financijskih sredstava i prijašnje uspješnosti zemlje te predanosti vlade provedbi strukturnih reformi;

50. izražava svoje razočaranje zbog toga što u tematskom izvješću Revizorskog suda o razvojnoj pomoći Unije Keniji nije ispravno shvaćen glavni cilj razvojne politike Unije u pogledu smanjenja siromaštva kao i neuspjehom Revizorskog suda da uopće zamijeti postojanje UN-ova Programa 2030. te manjkavim zaključcima koji proizlaze iz tih ozbiljnih propusta; podsjeća na to da prema podacima UN-ove Organizacije za hranu i poljoprivredu (FAO) mali obiteljski poljoprivrednici proizvode 80 % svjetske hrane; u tom pogledu izražava zabrinutost zbog stajališta Revizorskog suda u vezi s velikim udjelom potpore Unije kenijskim poljoprivrednim zajednicama u sušnim i polusušnim regijama te malim zemljoposjednicima te zbog poziva Revizorskog suda na daljnju industrijalizaciju lokalnog poljoprivredno-prehrambenog sektora jer bi to moglo ugroziti sigurnost opskrbe hranom i način života tih zajednica;

51. posebno je zabrinut zbog slučaja ceste Monbasa – Nairobi, koja se financira iz Zaklade EU-a za afričku infrastrukturu, instrumenta Unije za mješovito financiranje s doprinosima donatora iz proračuna ERF-a, nekoliko država članica i Europske investicijske banke (EIB); podsjeća na to da je više od 100 obitelji prisilno deložirano iz svojih domova duž planirane ceste kako bi se omogućili građevinski radovi na tom projektu i da je EIB zaprimio više od 500 pritužbi u vezi s kršenjem ljudskih prava vezano samo za taj projekt, uključujući prisilne deložacije koje je provodila naoružana policija; poziva na obustavu tog projekta dok se ne provede odgovarajuća procjena utjecaja na ljudska prava; ističe da taj primjer odražava nedavno uočene nedostatke u mehanizmima za mješovito financiranje i jamstva kojima se želi doprinijeti ciljevima održivog razvoja ili provedbi Pariškog klimatskog sporazuma te pokazati financijska dodatnost;

52. poziva Komisiju da potiče međunarodne institucije, osobito u slučaju sufinanciranih inicijativa i inicijativa s više donatora, da usklade svoje okvire upravljanja rezultatima s Unijom;

53. izražava svije uvjerenje u to da bi veći naglasak na lokalnim malim i srednjim poduzećima, privatnom sektoru i organizacijama civilnog društva trebao biti okosnica suradnje u upravljanju dinamičnim sklopovima projekata delegacija Unije; ističe da bi, s obzirom na manjak financijskih sredstava potrebnih za postizanje ambicioznih ciljeva održivog razvoja, strateški dijalog s privatnim sektorom i organizacijama civilnog društva morao odigrati ključnu ulogu u razvoju lokalnih gospodarstava;

54. smatra da je potrebna dužna pažnja kako bi se osigurala bolja komunikacija između Komisije, Parlamenta i država članica o provedbi Uzajamnog fonda EU-a za Afriku te dostatno javno izvješćivanje, nadzor i revizija njihovih operacija i uspješnosti; poziva Revizorski sud da razmotri reviziju učinka provedbe Uzajamnog fonda EU-a za Afriku na razvojnu politiku Unije, i iz proračunske perspektive i iz perspektive rezultata; stoga poziva Komisiju da izvuče zaključke iz revizije i zajamči ukidanje projekata Uzajamnog fonda EU-a za Afriku koji su neučinkovito provedeni ili znatno ograničavanje njihovih sredstava;

Uzajamni fond Europske unije za Afriku

55. podsjeća na stalno stajalište Parlamenta prema kojem bi se Komisija trebala pobrinuti za to da svaki uzajamni fond osnovan kao novi razvojni instrument uvijek bude usklađen s općom strategijom i ciljevima razvojne politike Unije, tj. sa smanjenjem i iskorjenjivanjem siromaštva;

56. ističe da Uzajamni fond Europske unije za Afriku mora odgovarati na temeljne uzroke destabilizacije, prisilnog raseljavanja i nezakonitih migracija, što će postići promicanjem otpornosti, gospodarskih i jednakih prilika, sigurnosti stanovništva te ljudskog i društvenog razvoja;

Rizici i izazovi povezani s provedbom pomoći ERF-a

57. podsjeća na to da su dobro upravljanje, vladavina prava i poštovanje ljudskih prava neizbježni preduvjeti za učinkovitost pomoći; poziva Komisiju da vladavinu prava i poštovanje ljudskih prava odredi kao najvažnije preduvjete za odobravanje financijske pomoći; poziva Komisiju da se strože koristi klauzulom iz financijskih sporazuma s partnerskim zemljama kojom se Komisiji omogućuje da suspendira ili raskine sporazum u slučaju kršenja obveza povezanih s poštovanjem ljudskih prava, demokratskih načela i vladavine prava (članak 26. stavak 1. Općih uvjeta);

58. izražava zabrinutost zbog toga što je Komisija odbila preporuku Parlamenta da u sljedeće godišnje izvješće o radu uključi strukturiranu procjenu učinka aktivnosti ERF-ova; poziva Komisiju da preispita svoje stajalište i da pozitivno odgovori na konkretan zahtjev Parlamenta;

59. iznova izražava zabrinutost zbog nedosljednosti između proračunskog postupka ERF-ova, u kojima Parlament nije uključen u uspostavu i dodjelu sredstava ERF-a, i potrebnog postupka odgovornosti, u kojem je Parlament tijelo nadležno za davanje razrješnice, uz iznimku investicijskog instrumenta, kojim upravlja EIB i koji stoga nije obuhvaćen opsegom revizije.